

Be a YES Challenge A2

Мога да кажа „Да!“ на себе си и на моето обкръжение
Култура на предприемачеството

Да тренираме оптимизма

Когато знам какво мога, съм по-доволен – тогава и другите получават повече от мен. С помощта на различни игри, упражнения и проекти децата и младежите се научават как да прилагат своите умения креативно и устойчиво: от „АБВ на качества“ до „Дискотеката на Айнщайн“.

Материали за учениците

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

BMB
Bundesministerium
für Bildung

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

stadtschulrat
für wien

Youth Start
Bulgaria

Програмата Youth Start Entrepreneurial

е базирана на TRIO-модела за предприемачество – www.youthstart.eu

Базово обучение по предприемачество	Култура на предприемачеството	Гражданско обучение по предприемачество
<div data-bbox="197 459 295 555"></div> <div data-bbox="331 475 461 539">Idea Challenge</div> <div data-bbox="526 459 624 555"></div> <div data-bbox="665 475 790 539">Hero Challenge</div> <div data-bbox="197 671 295 767"></div> <div data-bbox="331 687 492 751">My Personal Challenge</div> <div data-bbox="526 671 624 767"></div> <div data-bbox="665 671 797 767">Lemonade Stand Challenge</div> <div data-bbox="197 884 295 979"></div> <div data-bbox="331 900 492 963">Real Market Challenge</div> <div data-bbox="526 884 624 979"></div> <div data-bbox="665 884 795 979">Start Your Project Challenge</div>	<div data-bbox="862 459 960 555"></div> <div data-bbox="999 475 1124 539">Empathy Challenge</div> <div data-bbox="1209 459 1308 555"></div> <div data-bbox="1346 475 1496 539">Storytelling Challenge</div> <div data-bbox="1550 459 1648 555"></div> <div data-bbox="1688 475 1816 539">Buddy Challenge</div> <div data-bbox="862 671 960 767"></div> <div data-bbox="999 687 1160 751">Perspectives Challenge</div> <div data-bbox="1209 671 1308 767"></div> <div data-bbox="1346 687 1500 751">Trash Value Challenge</div> <div data-bbox="1550 671 1648 767"></div> <div data-bbox="1688 687 1832 751">Open Door Challenge</div> <div data-bbox="862 884 960 979"></div> <div data-bbox="999 900 1124 963">Extreme Challenge</div> <div data-bbox="1209 884 1308 979"></div> <div data-bbox="1346 900 1473 963">Be A Yes Challenge</div> <div data-bbox="1550 884 1648 979"></div> <div data-bbox="1688 900 1816 963">Expert Challenge</div>	<div data-bbox="1883 459 1982 555"></div> <div data-bbox="2020 459 2170 555">My Community Challenge</div> <div data-bbox="1883 671 1982 767"></div> <div data-bbox="2020 687 2152 751">Volunteer Challenge</div> <div data-bbox="1883 884 1982 979"></div> <div data-bbox="2020 900 2150 963">Debate Challenge</div>

TRIO-моделът е цялостна концепция, която обхваща три области:

„Базово обучение по предприемачество“ разглежда базисната квалификация, свързана с предприемаческо мислене и поведение, компетентността за разработване на собствени идеи и умението да ги реализираш гъвкаво и иновативно.

„Култура на предприемачеството“ се свързва с насърчаването на култура на открито приемане на новостите, култура на емпатия, на екипност и креативност, на целенасоченост и собствена инициатива, но също така и осъзнаване и готовност за поемане на риск.

„Гражданско обучение по предприемачество“ цели укрепването на социалната компетентност на граждани, които да поемат отговорност за себе си, за другите и за околната среда.

Всяко от 18-те предизвикателства е замислено като „семејство“, което е включено в една от изброените по-горе три области на TRIO-модела, като отделните семейства-предизвикателства обхващат различни образователни нива. Обозначенията върху материалите за обучение показват нивото, за което са предназначени: **A1** – начална степен, **A2** – прогимназиална степен, **B1, B2 и C1** – различни нива на горната гимназиална степен. Всяко следващо ниво надгражда предходното.

Кои са твоите най-силни дарби и силни страни?

Прочети внимателно и помисли кои са твоите дарби и силни страни. Подчертай ги с жълто! Ако не си сигурен, попитай другите (може и без думи) какво мислят по въпроса. Ако не разбираш всички думи, провери значението им в речника (или интернет).

- **Ум**
мъдрост, любопитство, обичаш да учиш, креативно и критично мислене, с пъргава мисъл, ...
- **Смелост**
кураж, издръжливост, постоянство и усърдие, застъпваш се за хората, заставащ зад идеите си, ...
- **Човечност**
дружелюбие, умение за поставяне на мястото на другите, социална интелигентност, вяност, обичаш, поносимост спрямо останалите, готовност да прощаваш, ...
- **Вяра**
... в по-висши сили, в доброто, в справедливостта, истината, красотата, усет за по-висши взаимовръзки, благодарност, оптимизъм, чувство за хумор ...
- **Справедливост**
умение за работа в екип, коректност, толерантност, умение да си лидер и пример за подражание за другите, ...
- **Скромност**
непретенциозност, реална самооценка, самоконтрол при ядене, пиене, дрога, ...

Подреди своите силни страни според тяхната „сила“:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

За размисъл

Кои дарби и силни страни мислиш, че са особено важни? Запиши ги тук с много големи букви:

Аз и моите силни страни

Всеки човек има симпатични страни, които въздействат на другите и предизвикват положителни чувства. Тези качества и силни страни водят до добри взаимоотношения с другите хора.

Кои са твоите най-симпатични силни страни?

Доколко добре познаваш себе си?

В това съм добър:

Това ценя високо в себе си:

Be A Yes Challenge A2

Youth Start Entrepreneurial Challenges

Особено много ценя тези качества в моите приятели:

Работно задание

Напиши сам или с други АБВ-листа на твоите добри, положителни качества. (Не е необходимо да напишеш за всички букви по нещо. Съвет: погледни в речника!)

След като свършиш с АБВ-списъка (прескочи буквите, за които не ти хрумва нищо), огради с жълто качества, с които се гордееш. Тези, над които трябва още да поработиш, огради със зелено.

За размисъл

За всеки човек има неща, в които той е добър и силен. За съжаление, в училище са особено важни силните страни, които имат общо с „основните предмети, които се изучават“. Много други умения обаче не се считат за толкова важни. Въпреки това всички силни страни като уменията да се поставиш на мястото на другия, да работиш в екип, да имаш добри обноси, да си любезен, да притежаваш креативност, постоянство, и т.н. Всичко изброено представлява важен ключ към един успешен, добър и щастлив живот!

„АБВ“ на качествата

	Моите добри качества
А	
Б	
В	
Г	
Д	
Е	
Ж	
З	
И	
К	
Л	
М	
Н	
О	
П	
Р	
С	
Т	
У	
Ф	
Х	
Ц	
Ч	
Ш	
Щ	
Ю	
Я	

Креативно решаване на проблеми

Имаш проблем, обмисляш го от всички страни и въпреки това не стигааш до решение? Ако отговорът ти е положителен, то тогава би могла да ти помогне т.н. техника „Шест мислещи шапки“. При нея се слагат на главата цветни шапки. (Вместо шапки можеш да използваш и гердан с перла или да си направиш сам кутийки, може и да се използва просто хартия в шестте цвята).

Всеки **цвят** означава **определена посока на мислене**. С помощта на този метод проблемите и предизвикателствата се разглеждат от различни гледни точки и се стига до умни решения.

Да мислим цветно

- Бяло:** Факти
- Жълто:** Кое за всички (т.е. обективно) е доброто, позитивното в случая?
- Черно:** Кое, обективно погледнато, е лошо, негативно в случая?
- Червено:** Какво считам (само) АЗ (= субективно)?
- Зелено:** Какво може да стане, какво може да се направи?
- Синьо:** Започваме още веднъж от начало с разсъжденията.

Изпробвай със своите съученици техниката „6 мислещи шапки“ по темата **„ДОМАШНИ РАБОТИ“**!

- Бяло = Факт:
- Жълто = Позитивно:
- Черно = Негативно:
- Червено = Твоето лично мнение:
- Зелено = Какво може да стане, какво може да се направи?
- Синьо = Не е намерено решение? Обмисли проблема още веднъж!

Кои са следващите теми, по които искаш да разсъждаваш? Запиши ги тук:

Работно задание

- Препиши на лист хартия формат А4 текста „**Мисли цветно**“ така, че той да привлича погледа и да информира за мисленето в 6 цвята. Използвай подходящи цветове и рисунки, които да направят твоя плакат привлекателен и ясен!!!
- Поиграй с другите на зарове по темата мислене с 6-те шапки!

За разсъждение

Да не капитулираш веднага, щом се изправиш пред проблемите, а да намираш креативни решения – всичко това може да се научи и да се тренира. Тук техниките за развитие на мисленето могат да бъдат много ценни помощници!

Други техники, указания и описания ще намериш в интернет, ако въведеш за търсене в Гугъл „креативни техники“ или „Edward de Bono“.

ИГРА СЪС ЗАР „МИСЛИ ЦВЕТНО“

1. Изберете си тема! (пари, пръстен, ягода, мобилен телефон, найлонови торбички, камиони, ...)
2. Започнете играта, като хвърляте зара и следвате цифрите върху полетата.
3. Полето, до което стигнете, ви казва върху какво трябва да разсъждавате.
Ако стигнете до решение, което се харесва на всички, всички можете да минете 5 полета напред.
4. Ако вашият шаблон не е цветен, оцвети го сам/сама като използваш указанията в таблицата.

	Кое е негативното? (оцвети в синьо)
	Какво може да се направи? (оцвети в зелено)
	Кое ми харесва и кое – не? (оцвети в розово)
	Кое е добро за всички? -(оцвети в жълто)
	Какво знам за ситуацията със сигурност? (остави бяло)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100